

Trešo valstu pilsoņu mobilitāte uzņēmumu grupā: viegлāk, ātrāk, likumigi (3/38/19)

Latvijas izdota darba atļauja, piemēram, Baltkrievijas pilsonim nedod tiesības strādāt citās ES dalībvalstīs. Šajā rakstā – sīkāk par trešo valstu pilsoņu pārceļšanu starptautiskas uzņēmumu grupas ietvaros un trešo valstu pilsoņu mobilitāti ES teritorijā.

Uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka uzturēšanās atļauja (*ICT karte*)

ES līmenī ir izstrādāti noteikumi, kas regulē un atvieglo trešo valstu pilsoņu pārvietošanos uzņēmumu grupas ietvaros ES teritorijā. Nozīmīgākais regulējums ir 2014. gada 15. maija Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2014/66/ES par ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem trešo valstu valstspiederīgajiem saistībā ar pārceļšanu uzņēmuma ietvaros, kura bija jāievieš nacionālajā regulējumā līdz 2016. gada 29. novembrim.

Direktīva ievieš jaunu uzturēšanās atļaujas veidu – “uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka uzturēšanās atļauju” (*Intra-Corporate Transfer (ICT) Card*), kurā ierakstīts akronīms ICT un kura tās turētājam piešķir tiesības uzturēties un strādāt pirmajā dalībvalstī un noteiktajos gadījumos – arī citu dalībvalstu teritorijā.¹

ICT kartei jāpiesakās darbiniekam, kuru plānots pārceļt no trešajā valstī (piemēram, Kazahstānā, Krievijā vai Indijā) reģistrēta uzņēmuma uz dalībvalstī (piemēram, Latvijā, Čehijā vai Nīderlandē) reģistrētu uzņēmumu, kuri ietilpst vienā uzņēmumu grupā.

Piesakoties *ICT* kartei, darbiniekam tās dalībvalsts konsulārajā pārstāvniecībā, kurā paredzēta pirmā uzturēšanās, jāiesniedz šādi dokumenti:²

1. pierādījumi, ka gan uzņemošā struktūrvienība, gan uzņēmums, kas veic uzņēmējdarbību trešajā valstī, ietilpst vienā uzņēmumu grupā;
2. pierādījumi, ka līdz pārceļšanai uzņēmuma ietvaros darbinieks tajā pašā uzņēmumā bijis nodarbināts vismaz 3-12 mēnešus bez pārtraukuma vadītāju un speciālistu gadījumā vai vismaz 3-6 mēnešus bez pārtraukuma darbinieku-praktikantu gadījumā;
3. darba līgums, kurā iekļauta informācija par pārceļšanas ilgumu, darbinieka ieņemamo amatu un atalgojumu pārceļšanas periodā;
4. pierādījumi, ka darbiniekam ir profesionālā kvalifikācija un pieredze, kas vajadzīga uzņemošajai struktūrvienībai.

Atbilstoši direktīvas 12. pantam un Imigrācijas likuma 23. panta 1. daļai, kas ievieš direktīvas noteikumus nacionālajā regulējumā, vadītāju un speciālistu pārceļšanas uzņēmuma ietvaros maksimālais ilgums ir trīs gadi, turpretī darbiniekiem-praktikantiem – viens gads. Imigrācijas likuma 23. panta 11. daļa nosaka, ka pārceļtais darbinieks ir tiesīgs atkārtoti pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju kā uzņēmuma ietvaros pārceelts darbinieks ne agrāk kā sešus mēnešus pēc iepriekšējās atļaujas termiņa beigām.

ES iekšējā trešo valstu pilsoņu mobilitāte

Uzņēmumu grupās bieži sastopama situācija, kad trešo valstu pilsonus pārceļ īstermiņa uzdevumu izpildei uz vairākiem saistītiem uzņēmumiem dažādās dalībvalstīs. Šāda mobilitāte ir raksturīga revīzijas

pakalpojumu sniedzējiem, IT speciālistiem, transporta un loģistikas speciālistiem un citu profesiju pārstāvjiem. Piemēram, revīzijas sezonas laikā Baltkrievijā reģistrēta uzņēmuma darbinieks var tikt pārceelts uz saistītu uzņēmumu Lietuvā un vēlāk Latvijā. Ja darbinieks sanēmis darba atļauju Lietuvā, vai šāda atļauja jāpieprasa arī Latvijā?

Ja darbiniekam ir izdota parastā Lietuvas termiņuzturēšanās atļauja ar tiesībām uz nodarbinātību, tā dod tiesības ceļot Šengenas zonas ietvaros, taču nedod tiesības tikt nodarbinātam citās dalībvalstīs. Tādējādi likumīgai nodarbinātībai Latvijā darbiniekam būtu jāpieprasa Latvijas migrācijas iestāžu izdota darba atļauja.

Iespējams, viena no ES pamatbrīvībām – personu brīva pārvietošanās – tiek izmantota jaunprātīgi. Iegūstot darba atļauju vienā dalībvalstī, persona dodas uz citu dalībvalsti, kur tiek nodarbināta bez vietējās darba atļaujas. Tā būtu gadījumā, ja revīzijas pakalpojumu sniedzējs no Baltkrievijas iegūtu darba atļauju Lietuvā un uz tās pamata iebrauktu Latvijā nodarbinātībai grupas uzņēmumā bez Latvijas darba atļaujas.

Šāda rīcība var radīt administratīvas atbildības sekas Latvijas uzņēmumam.³

Lai atvieglotu trešo valstu pilsoņu mobilitāti grupas uzņēmumu ietvaros, direktīvas 21. pants nosaka, ka trešās valsts pilsonis, kam ir derīga *ICT* karte, ko izdevusi pirmā dalībvalsts, ir tiesīgs uz laiku līdz 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā uzturēties jebkurā otrajā dalībvalstī un strādāt jebkurā citā struktūrvienībā, kas ietilpst tajā pašā uzņēmumu grupā.⁴

Tādējādi Baltkrievijas revīzijas pakalpojumu sniedzējs ar Lietuvas migrācijas iestāžu izdotu *ICT* karti, var strādāt tās pašas grupas uzņēmumā Latvijā līdz pat 90 dienām 180 dienu periodā. Ja darba ilgums Latvijā uz Lietuvas izdotas *ICT* kartes pamata pārsniegs šo ierobežojumu, tad Latvijā būtu jāpieprasa darba atļauja atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem.

¹ Direktīvas 3. panta "i" apakšpunkts

² Direktīvas 5. panta 1. daļa

³ Atbilstoši Administratīvo pārkāpumu kodeksa 189.² pantam par vienas personas vai vairāku personu (līdz piecām personām) nodarbināšanu bez darba atļaujas uzliek 140-430 eiro naudas sodu fiziskajām personām vai valdes loceklim ar vai bez valdes locekļa tiesību atņemšanas. Par vairāk nekā pieci personu nodarbināšanu bez darba atļaujas uzliek 430-700 eiro naudas sodu fiziskajām personām vai valdes loceklim ar vai bez valdes locekļa tiesību atņemšanas.

⁴ Šīs direktīvas noteikums ir iekļauts Imigrācijas likuma 9. panta 3. daļas 8. punktā.